

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 20/25

Люксембург, 25 февруари 2025 г.

Решение на Съда по съединени дела C-146/23 | Sąd Rejonowy w Białymstoku и C-374/23 | [Adoreikė]¹

Независимост на съдиите: Съдът уточнява изискванията на правото на Съюза във връзка с определянето на възнаграждението на националните съдии

Уредени в закона, правилата за неговото определяне трябва да бъдат обективни, предвидими, стабилни и прозрачни

Полски и литовски съдилища отправят до Съда въпроси за определянето на възнаграждението на съдиите. Съдът припомня, че това възнаграждение, което е една от гаранциите за независимост на съдиите, трябва да съответства на значимостта на техните функции. Неговото определяне трябва да има правно основание и да отговаря на критериите за обективност, предвидимост, стабилност и прозрачност. Възнаграждението на съдиите трябва да бъде достатъчно високо, предвид социално-икономическия контекст в съответната държава членка, по-специално с оглед на средната заплата. Всички дерогации от начина за определянето му трябва да бъдат обосновани от цел от общ интерес. Тези дерогации, които не трябва да се отнасят специално до съдиите, трябва да бъдат необходими, пропорционални и временни. Те не могат да засягат съответствието на възнаграждението на съдиите с техните функции.

Съдът е сезиран от полски и литовски съдилища, които поставят въпроси относно съвместимостта на националните разпоредби за определянето на възнаграждението на съдиите с правото на Съюза².

В Полша със закон се предвижда, че основното възнаграждение на съдиите се определя обективно въз основа на средната заплата, обявена от Главното управление на статистиката. С три закона за съответните периоди този метод за изчисляване обаче се изменя, което води до „замразяване“ на индексиранието на възнаграждението на съдиите за 2021 г., 2022 г. и 2023 г. Тази мярка за дерогация е обоснована с бюджетни ограничения, свързани с пандемията от COVID-19 и агресията на Русия срещу Украйна.

Като оспорва това изменение, съдия претендира сума, съответстваща на разликата между получената заплата и заплата, която би му била дължима, ако индексиранието не е било „замразено“.

В Литва двама съдии предявяват иск за отговорност срещу тази държава членка. Те твърдят, че тяхното възнаграждение зависи пряко от политическата воля на изпълнителната и законодателната власт. Освен това те възразяват срещу липсата на правен механизъм за определяне на достойно възнаграждение, съобразено с отговорностите на съдиите и сравнимо със заплатите на представителите на други юридически професии.

В решението си Съдът припомня, че **получаването от съдиите на възнаграждение, съответстващо на значимостта на техните функции, представлява присъща гаранция за тяхната независимост.**

Следователно при приемането на правилата за неговото определяне държавите членки са длъжни да

спазват своите задължения по силата на правото на Съюза³.

Така **тези правила трябва да имат правно основание**. Те трябва да са обективни, предвидими, стабилни и прозрачни, така че да се изключи всяка произволна намеса на законодателната и изпълнителната власт. Същите изисквания се прилагат за мерките за дерогация, които водят до намаляване на възнаграждението на съдиите или до „замразяване“ на индексиранието му.

Възнаграждението на съдиите трябва да бъде достатъчно високо, предвид икономическите, социалните и финансовите условия в съответната държава членка, по-специално с оглед на средната заплата. Това възнаграждение трябва да съответства на значимостта на възложените функции, за да са защитени съдиите от всякакъв натиск, който може да повлияе на техните решения, и да са предпазени от риска от корупция. Все пак **независимостта на съдиите не пречи възнаграждението им да се определи на равнище под средното за други практикуващи юристи**.

Дерогациите от правилата за определяне на възнаграждението на съдиите трябва да бъдат **обосновани от цел от общ интерес**, като премахването на прекомерен бюджетен дефицит. По принцип те не трябва да са насочени специално към съдиите. Трябва също така те да са необходими и строго пропорционални за постигането на набелязаната цел. **Въпреки прилагането на тези изключителни и временни по естеството си мерки**, възнаграждението на съдиите трябва да остане съответно на значимостта на техните функции.

Накрая, начинът за определяне на възнаграждението на съдиите, както и мерките за дерогация от него трябва да подлежат на **ефективен съдебен контрол** пред национален съд.

Националните юрисдикции следва да проверят дали тези изисквания са спазени в случая, като според Съда това на пръв поглед, изглежда, е така.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки в рамките на отнесен до тях спор да се обърнат към Съда с въпрос за тълкуването на правото на Съюза или за валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. По него следва да се произнесе националната юрисдикция в съответствие с акта на Съда. Актът на Съда обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст и евентуално резюмето](#) на съдебното решение се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването му.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от обявяването на решението могат да се намерят на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Поддържайте връзка!

¹ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

² Член 2 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС.

³ Член 19 ДЕС, който конкретизира правовата държава като ценност, утвърдена с член 2 ДЕС, възлага на националните юрисдикции и на Съда задачата да гарантират пълното прилагане на правото на Съюза във всички държави членки, както и съдебната защита на правата, които правните субекти черпят от посоченото право. За тази цел запазването на независимостта на тези органи е от първостепенно значение.